

JOK-BLADET

1 - 2006

Text/innehåll där ej annat anges:
Olle Bernard (2006.04.15)
E-mail: o.bernard@telia.com
JOKs hemsida: jok.hemsida.net

JOK
45 år

ÄVEN DECKARFÖRFATTARE ANSER ATT NORRA JÄRVAFÄLTET ÄR OSANNOLIKT

Vid läsning av en bara några år gammal svensk deckare förflyttas läsaren lite överraskande till "vår" sjö Ravalen med närområde, som av deckarförfattaren beskrivs på följande sätt:

"Ändå åkte han till Norrviken i förorten Sollentuna en dryg mil utanför Stockholm. Snart skymtade han det stilla, orörliga, svarta vattnet. Den mytiska sjön Ravalen.

Han körde sin metallicgröna Volvo S-60 på grusgången uppe vid ett garage. Långt därnere, nedanför den branta grässlätten, låg ett hus. Eftersom det var allra första gången han var här kunde han bara anta att den anspråkslösa villan mitt emellan den lummiga blandskogen var rätt ställe. Den lilla backiga tomten var inte mer än en parentes mellan sjön och skogen. En stor veranda sträckte sig sidledes från huset, parallellt med strandkanten, och bakom stack ett metspö upp ur en eka. Alldeles intill vid strandkanten låg ett litet hus som definitivt var en bastu. På en spik i en gran uppe vid skogsbrynet hängde

en ornitologkikare. Det var helt osannolikt att han bara befann sig en halv mil från Stockholmsstadskärna."

Eftersom den aktuella deckaren "En midsommarnattsdröm" skrevs av Arne Dahl år 2003 bör väl beskrivningen av Ravalen fortfarande vara aktuell.

PS 1: Deckaren var ganska rörig och undertecknad funderar fortfarande på vem som egentligen var mördaren. Men författarens skönt positiva beskrivning av den storstadsnära Ravalen och dess omgivningar var desto tydligare. Att han dessutom upptäckte en kikare, och till och med kunde konstatera att det var en ornitologkikare, visar på en mycket god iakttagelseförmåga.

PS 2: För den eventuellt orolige kan meddelas att deckarförfattaren inte placerade något mord eller andra hemsgheter vid Ravalen, vilket naturligtvis hedrar honom.

I detta JOK-blad ingår JOKS PROGRAM FÖR HÖSTEN 2006, se sidorna 17 och 18.

FÅGELSKÅDNINGENS DAG 14/5 (söndag)

I år genomför JOK "Fågelskådningens dag" vid både Bögs-/Väsby gård och Säby strandäng.

Aktivitet nr 1.

Från Bögs gårds parkering startar en ca 2 timmar lång **guidad fågelvandring kl 08:00**. Vid Väsby gård informerar vi JOKare **mellan kl 11-13** om fågelfaunan på Järvafältet för förhoppningsvis många intresserade.

Aktivitet nr 2.

Vid Säby strandäng visas **mellan kl 08-12** fågelfaunan från obsplatsen norr om strandängen av oss JOKare för intresserade besökare.

OBS! Påminnelse om obetald medlemsavgift för år 2006, se sida 3.

JOK 1/2006

ÅRSMÖTET 2006

JOKs ekonomi

Kassaredovisningen visade att JOKs klubbkassa är i stabilt god form.

Styrelse för år 2006

Aktuella för omval var **Olle Bernard**, **Tommy Eriksson**, **Anders Lindberg** och **Lena Radler** vilka samtliga omvaldes. Övriga styrelsemedlemmar är: **Clas Cronlund**, **Stig Holmstedt** (ordf), **Bengt Sundberg**, **Johan Wallin** och **Björn Wester** (kassör).

Valberedning: **Bo Hallman** (nyval), **Gunnar Siljestrand** (nyval) och **Mats Weiland** (omval).

Till revisorer valde årsmötet **Lars Imby** (omval) och **Percy Fredriksson** (omval).

Till revisorssuppleanter valde mötet **Mikael Bouveng** (omval) och **Kjell Bergman** (omval).

Medlemsavgift för år 2007:

Styrelsen föreslog att medlemsavgiften för år 2007 skall vara **50 kr**.

Årsmötet godkände detta förslag, vilket innebär att JOK lyckats behålla medlemsavgiften på **samma "låga" nivå sedan 1991**.

Verksamhetsberättelse för år 2005.

(OBS! Extremt förkortad version)

Medlemsantal: 434 st vid slutet av år 2005, vilket innebär en fortsatt ökning av antalet medlemmar.

JOK-blad, inklusive vår- och höstprogram: 3 nummer med totalt 76 sidor.

Fågelrapport för år 2004 samt **Miniförteckning** skickades till medlemmarna.

Medlemsmatrikel skickades till medlemmarna.

Information om JOK, fågelobservationer m m har gjorts via en mycket välbesökt hemsida med ca 40 000 besök under år 2005.

Aktuella **fågelobsar** har liksom tidigare presenterats på anslagstavlor vid Säby och Väsby gård och vid 30-meterskärret.

Möteskvällar: 4 st; totalt antal deltagare 190 st.

Exkursioner på Järvafältet (12 st), andra delar av landet (9 st) samt en utlandsresa (USA).

Xenus (ungdomsgrupp): Består av ca 15 medlemmar som bl a genomfört 4 exkursioner utanför Järvafältet samt flera innekvällar i egen regi.

JOK medverkade som vanligt vid **"Fågelskådningens dag"** (Antal deltagare ca 50 st).

Naturvårdsarbeten genomfördes bl a som vass- och slyröjning (Säby strandäng) och reglering av Igelbäckens dämme.

JOK assisterade Järfälla kommuns viltvårdare i samband med **minkfångst**.

Holkuppsättning: Totalt sattes ca 70 st fågelholkar upp på norra Järva. Holkarna tillhandahölls av Järfälla och Sollentuna kommun. Dessutom 2 st tornfalksholkar av Johnny Sävström.

Fågelmatning genomfördes som vanligt söder om Säbysjön. Under hösten 2005 startades en fågelmatning även vid Fäboda.

En s k **fågelresaturang** anlades av Järfälla kommun i samarbete med JOK vid 30-metersparkeringen.

Under året påbörjade JOK en flerårig **rov-fågelinventering på Järvafältet**.

JOK presenterade klubben och fågelfaunan på Järvafältet via **skärmställningar** på Järfälla och Sollentuna bibliotek.

Även under år 2005 hade JOK fortlöpande **kontakter med aktuella kommuner** gällande naturvårds- och fågelskyddsfrågor.

JOK medverkade tillsammans med Naturskyddsföreningen i Stockholms län, Naturskyddsföreningen i Järfälla och Föreningen Rädda Järvafältet i ett **remissvar** till Järfälla kommun **angående utbyggnaden av Barkarby flygfält**.

JOK stod som vanligt, sedan mitten av 1970-talet, för huvuddelen av årets **inventeringsarbeten m m vid Nedre Dalälven**.

INNEKVÄLLAR VÅREN 2006

7/2- Årsmöte. En odysse i Indiska Oceanen med **Hans Jörnvall**. Antal deltagare: 47 st.

7/3- JOKs resa till USA och Kanada år 2005 redovisades med en **videofilm** producerad av **Angelica Aronsson**. "Stickan" Holmstedt och **Henrik Waldenström** kompletterade.

Antal deltagare: 35 st.

JOK JUBILEUMSFESTADE

Lördagen den 4/2 celebrerades **JOKs 45-års jubileum** med en gedigen fest på "Helenas kafé" vid Bögs gård. Vid festkvällen deltog 50 medlemmar, vilket undertecknad tror vara ett nytt deltagarrekorde för JOK-fester.

Förutom välkomstdrink, högtidstal, rejält god middag serverades även trevlig underhållning av hög klass.

Karl-Erik Fridzén visade och kommenterade bilder med en historisk och för många närvarande nostalgisk anknytning. Ungdomsporträtt av flera i dag något grånade medlemmar skapade en spontan "gissa vem tävling".

Spännande var också bilder på rikskända profiler som t ex Jan Lindblad och Gunnar Bruswitz vilka skådat fåglar med JOKare i för klubben kända hemmamarker.

Göran Lettstrand presenterade en 10 år gammal fågeltävling i önskerepris. Tävligen, som sedan sist både kompletterats och förnyats, gick ut på klura ut vilka arter som ingick i bilder på konstgjort (m h a Photoshop) skapade hybrider.

Björn Sjögren och **Kjell Yngerskog** ansvarade för den musikaliska underhållningen och den gick verkligen inte av för hackor. Suveränt bra och ett tag trodde man nästan att själve Bellman hade återuppstått för en kväll för att inte missa JOK-festen.

Kvällens toastmaster var ingen mindre än **Henrik "Henkan" Waldenström**.

Och varför skulle vi gå över ån efter vatten, och söka efter någon utanför JOK till en av kvällens huvudroller, när vi har en sådan av världsklass i klubben.

Förutom all underhållning sjöngs det en otrolig mängd med allsånger. JOKs allsångshäfte tycks bli allt tjockare för varje jubileumsfest.

När undertecknad passerade Helenas kafé dagen efter festen så tycktes det faktiskt som att huset blivit något högre. Sannolikt var det JOKarnas unisona och kraftfulla allsång som lyft taket på kåken.

Förutom all ovan beskrivna underhållning tillkom spontant traditionella inslag som avnjutandet av **Kongovisan**, med på band inspelad anonym tondöv vokalist som försångare. Att allsunga med denne var inte lätt för oss tonsäkra. Dessutom framförde **Ronny Carlsson** under publikens jubel traditionsenligt och som alltid lika suveränt sin egen version av gräsänkingsblues.

Utomhus var det just denna kväll ca 15 minusgrader, men inne på JOKs fest skapades det värme i överskott i glada vänners lag. Med en mycket kort summering vågar undertecknad nog påstå att samtliga festdeltagare kommer att minnas JOKs 45-årsfest som en av de trevligaste i klubbens historia.

Ett stort tack till festkommitten "**Stickan**" **Holmstedt, Anders Lindberg** och **Bengt Sundberg, alla underhållare** samt alla andra som på olika sätt bidrog till att festen blev så otroligt lyckad.

Och naturligtvis ett tack även till alla festande JOK-kamrater. Om inte ni hade kommit hade det ju inte blivit en så trevlig och bra fest.

PS: Det är snart dags att börja ladda om, för det är ju **bara 5 år till nästa fest – 50-årsjubileumet**.

PÅMINNELSE OM BETALNING AV MEDLEMSAVGIFT

För att om möjligt minska en del av trist styrelsearbete, bestående av att hålla ordning på och skicka ut ett antal påminnelser till medlemmar som ännu ej betalt medlemsavgift, har JOKs stadgar förändrats genom beslut vid Årsmöte 2006 samt påföljande Föreningsmöte enligt följande:

Medlem som ej har betalat årsavgiften efter en (1) skriftlig påminnelse anses ha utträtt ur klubben.

I detta utskick erhåller några av Er en påminnelse om ej betald årsavgift. Observera att detta utgör den enda påminnelsen som styrelsen skickar ut och att den som avstår från att betala in medlemsavgiften inte kan påräkna ytterligare föreningsinformation i form av t ex JOK-bladet. Det senare får av varje enskild medlem tolkas som ett hot eller löfte.

PS: Årsavgift inbetalas på JOKs plusgiro nr 58 01 32 – 9.

30-METERSKÄRRET NÄSTAN FÄRDIGSTÄLLT

Under vintern 2004-05 genomfördes en omfattande slyröjning på östra sidan av 30-meterskärret. Då sparades en del buskar och träd som visade sig påverka våtmarkens fågelfauna negativt, eftersom dessa kom att utgöra lämpliga utsiktspunkter för rov- och kråkfåglar. Härifrån kunde t ex tofsvipornas boplatser spanas in. En våtmark eller öppen yta som innehåller träd och högre buskar gör att vissa arter av markhäckande fåglar avstår från att försöka häcka på en sådan lokal.

Med denna bakgrund och i överensstämmelse med Länsstyrelsens skötselplan avlägsnades vintern 2005-06 ett antal höga träd och buskar för att därigenom förbättra förutsättningarna för markhäckande samt rastande fåglar i våtmarken.

I och med den gångna vinterns insatser börjar äntligen 30-meterskärret motsvara ett resultat som överensstämmer med den restaurerings- och skötselplan som presenterades av Länsstyrelsen och Järfälla kommun i mitten 1990-talet.

I den gångna vinterns arbete ingick också att avlägsna de årsskott som enligt förväntan och i ganska stor omfattning slog upp i området där röjning utfördes vintern 2004-05. I framtiden är naturligtvis förhoppningen att betande djur skall hålla undan dessa årsskott.

Tyvärr tilläts träd att växa sig alltför stora i 30-meterskärret innan åtgärder för att bevara och restaurera den öppna våtmarken påbörjades. Detta medförde att efter träden äntligen avlägsnats kvarstår en mängd kraftiga stubbar som påverkar den fortsatta skötseln och utvecklingen av kärret negativt.

VASSRÖJNINGEN PÅ SÄBY STRANDÄNG

Årets stora vassröjningsdag på Säby strandäng genomfördes den 11/2. Dagen inleddes med rejäl kyla, minst 10 minus, men sedan solen stigit upp på en klarblå himmel visade det sig att dagen utvecklades till kanske vinterns allra vackraste och skönaste vinterdag i vårt område. Sol, stora ytor med rent vit snö, och massor av kaveldun och vass att röja bort för att gynna fågelfaunan - kan livet egentligen bli bättre för en ornitolog?

Resultatet av vassröjningen blev som vanligt av JOK-klass, d v s av allra yppersta kvalitet, och utgör därmed grundförutsättningen till att vi kan behålla ett intressant fågelliv vid strandängen.

För närvarande undersöks möjligheterna att avlägsna stubbarna i den nordvästra delen av kärret, d v s norr om 30-metersstigen fram till i linje med 30-meterstornet.

Järfälla kommun och JOK ansökte (maj 2005) om pengar från Naturvårdsverket till stubbfräsning i nordvästra delen av 30-meterskärret. Pengar beviljades, förhoppningsvis i tillräckligt stor mängd, för det aktuella projektet. JOK önskade givetvis att hela det restaurerade kärret skulle stubbfräsas, men detta visar sig inte vara genomförbart just nu p g a att området på den östra sidan av Igelbäcken ej är tillfredsställande projekttilröjt.

I februari 2006, i samband med Järfälla kommuns arbete med upphandlingen av stubbfräsningen i NV 30-meterskärret, meddelade "militären" att man ej önskade ansvara för eventuella arbeten under marknivå i det aktuella området, trots att detta enligt uppgift är projekttilröjt. Järfälla kommun måste givetvis ta till sig militärens synpunkter, vilket förmodligen kommer att påverka stubbfräsningen i någon form som t ex val av arbetsmetoder, maskiner och definitivt deras djupgående. P g a militärens synpunkter kommer sannolikt endast de delar av stubbarna som sticker upp ovanför markytan att kunna avlägsnas.

Huruvida resultatet förändras med dessa förutsättningar är svårt att sia om.

För närvarande är det mest spännande att finna en entreprenör som har tillgång till lämplig maskinutrustning för att klara av stubbfräsning i våtmarken och detta till en av kommunen acceptabel kostnad.

Ett stort tack till **alla er (minst 35 JOKare)** som medverkade vid årets vassröjning på Säby strandäng.

Ett extra tack till **Anders Lindberg** som ansvarade för att det fanns god och rikligt med förtäring, vilket är en mycket viktig detalj, åt hungriga vassröjare.

Givetvis även ett stort tack till "fredagsröjarna", vars insats starkt bidrog till JOKs framgångsrika naturvårdsinsats på Säby strandäng.

Bilder från den stora vassröjningsdagen, tagna av Johan Wallin, finns på hans hemsida som enklast nås från JOKs hemsida - "Anslagstavlan".

VASSRÖJNING VID RAVALEN

Sollentuna kommun utförde under början av mars vassröjningar mellan Bögs våtmark och Ravalen, nedanför utsiktsberget i den sydligaste delen av Ravalen samt i anslutning till den strandäng som är belägen vid sydvästra delen av Ravalen.

Dessa vassröjningar, som numera i princip kan betecknas som årliga naturvårdsinsatser vid sjön, genomförs med målsättningen att skapa så goda förutsättningar som möjligt för en artrik fågelfauna vid Ravalen och dess närområde.

NYA BOPLATTFORMAR I RAVALEN

Under våren lades två stycken nybyggda boplattdar ut i Ravalens södra del av Sollentuna kommun.

Plattdarnas storlek är 1,20 x 1,20 meter och en förhoppning är att silltrutar och/eller fisktärnor väljer att häcka på de nya plattdarna. Eftersom silltrut är en rödlistad art och fisktärnor hittills mycket sällan häckat på norra Järvafältet skulle det vara mycket positivt om plattdarna kommer att nyttjas av just dessa arter.

I södra delen av Ravalen finns sedan flera år tillbaka en boplattda på vilken såväl silltrut som fisktärna häckat.

Ett silltrutspar lyckades få en unge flygg år 2003 och fisktärnor genomförde en lyckad häckning på den gamla boplattdan år 2000.

Om inte plattdarna nyttjas som "häckningsöar" kommer de med all säkerhet att användas av sjöfåglarna för att vila på.

FÖRBÄTTRAD UTSIKT FRÅN FORNBORGSBERGET

Genom att Sollentuna kommun avlägsnat ett antal träd på väl utvalda platser har utsikten och därmed observationsmöjligheterna förbättrats från Fornborgsbergets topp.

Är det kanske från Fornborgsbergets topp Järvafältets allra första brunglada kommer att upptäckas?

NYA HOLKAR UPPSATTA

Den 4/4 satte JOK upp 16 st småfågelholkar vid norra delen av Ravalen.

Holkarna har anskaffats av Sollentuna kommun.

JOKs FÅGELMATNINGAR VINTERN 2005 – 06

Under vintern 2005-06 arrangerade JOK för första gången två stycken fågelmatningar. Förutom den numera traditionella **matningen söder om Säbysjön anordnades en ny matning nära parkeringen vid Fäboda gård.**

Båda matningarna har fungerat alldeles utmärkt. Vid Säbysjömatningen drabbades vi dock av stöld av "fågelmatningshus" samt försök till stöld av talgkollar.

Pengar för bl a inköp av solrosfrön har tagits ur vår klubbkassa. Dessutom har många medlemmar, och även icke medlemmar, mycket generöst stöttat fågelmatningarna med talg, nötter, kokosnötter, viltfågelfrön, pepparkaksdeg, russin o s v.

Alla generösa fågelmatare tackas härmed och med så många generösa givare bör man givetvis avstå från att försöka räkna upp alla eftersom risken att någon glöms är alldeles för stor.

Det är dock omöjligt att inte framföra ett extra tack till **Allan Lindbeck**, en av JOKs nyaste medlemmar, p g a att hans ståtliga insatser vid JOKs matning söder om Säbysjön.

Här har Allan generöst bjudit på fågelmatningsansordningar och varierad fågelmat i stor mängd samt dessutom jobbat rejält så att denna fågelmatning fungerat på allra bästa sätt för såväl fåglar som skådande besökare.

En **spontan matning** har under vintern även genomförts **vid Ravalens utlopp**. Målsättningen med matningen vid denna lokal var framför allt att hjälpa den övervintrande vattenrallen att klara av den långa vintern. Med hjälp av gåvor, främst i form av bröd, från livsmedelbutiker i Sollentuna samt från många besökande, klarade vattenrallen vintern och är förhoppningsvis när detta läses mitt i de s k häckningsbestyren någonstans i Ravalens vassar.

Ett tack till **"Matte" Weiland** som förmodligen kämpade allra mest för vattenrallens trivsel genom att bl a tömma sitt eget kylskåp på diverse rallgodis samt inte minst väcka intresse hos livsmedelbutiker att sponsra rallens matbord.

Ett tack givetvis även till alla er andra som bidrog till att vattenrallen överlevde och därmed utgjorde ett synnerligen populärt skådarobjekt, för såväl oss skådare som en intresserad s k allmänhet, i vintermörkret.

FÅGELRAPPORT 2005

I detta utskick medföljer "Fågelrapporten" för år 2005, vilken beskriver fågelfaunans status på norra delen av Järvafältet.

Rapporten bygger som vanligt huvudsakligen på klubbmedlemmarnas observationer i området, vilka numera oftast är hämtade från SOFs rapportsystem "Svalan".

Enligt "Svalan" observerades **194 arter på norra Järvafältet**, vilket skulle innebära nytt rekord för området. Tidigare högsta antal noterades med 192 arter år 2000.

Nu skall, som beskrevs i JOK-blad 3/2005, flera av 2005 års rapporterade arter vara godkända av SOFs raritets-kommitté innan vi kan räkna in dem i artsummeringen. Därför tvingas vi vänta ett bra stycke in på år 2006 innan det går att slutredovisa artantalet för år 2005.

Fågelrapporten 2005 omfattar således trevligt många arter och därigenom också flera för området sällsynta fåglar.

Bland dessa "rarrisar" finns **stäpphök, mindre skrikörn** (2:a fyndet i Stockholms rapportområde), **aftonfalk** (2 fynd år 2005), **kornknarr, dammsnäppa, röd- och myrspov, försärla** (områdets 1:a rastande), **berglärka, vatten-sångare** (första fyndet i Uppland om observation godkänns av RK), **taigasångare** och **sommargylling** (totalt 3 st år 2005).

Under år 2005 noterades dessutom ett **rekordstort höststräck** vilket framgick i JOK-blad 3/2005, där följande rekordsiffror redovisades: Blå kärrhök 60 ex, Sparvhök minst 750 ex, Ormvråk minst 755 ex, Fjällvråk 115 ex, Stenfalk 30 ex, Pilgrimsfalk 18 ex, Trana 1250 ex. varav 1125 ex under en dag Bo- och Bergfink, som under en enda dag (30/9) sträckte med otroliga 43 730 ex.

Fler positiva fågelobservationer:

Svarthakedopping återkom under år 2004 vid Ravalen och då häckade 1 par på lokalen. Under år 2005 konstaterades 2 häckande par vid Ravalen.

Ett par tranor gjorde för allra första gången ett häckningsförsök på Järvafältet (sydost om Säbysjön/30-meterskärret).

En tutande ev. häckande **rördrom** uppehöll sig för andra året i rad vid södra delen av Säbysjön.

Ett **fiskgjusepar** fanns under hela häckningssäsongen vid Säbysjön, dock utan att häcka. En början till bobygge upptäcktes vid sjön.

En **nordlig gulärta (hane) samhäckade med en sydlig gulärta** på Säby strandäng. Häckning av nordlig gulärta har endast rapporterats vid två tillfällen tidigare i Uppland (år 1947 och 2004).

Efter några års frånvaro återkom **skäggmes** som häckfågel till området år 2004 och även under år 2005 konstaterades häckning vid Säbysjön.

Antalet observerade **ortolansparvar** var fler än på åtskilliga år. Sjungande ortolansparvar hördes vid Säby gård och söder om 30-metersparkeringen.

Några negativa observationer:

Allt är naturligtvis inte positivt för områdets fågelfauna, även om det i mycket hög grad upplevs som så. Negativt är t ex att **skrattmåskolonin** vid Säby strandäng i stort sett **kraschade**. Antalet flygga ungar blev trist få och i JOK-blad 2/2005 redovisades ett antal möjliga orsaker till det dåliga resultatet. Mest troligt är att lokalt hårt regn-/hagelväder, vid för mycket små måsungars alldeles fel tidpunkt, var avgörande till det dåliga häckningsresultatet.

Efter restaureringen av Säby strandäng blev skedand ny häckningsart på norra Järva. Från 1997 har arten årligen häckat med flera par vid Säby strandäng, men under år 2005 **saknades tyvärr häckande skedänder på lokalen**.

Vid Säbysjön har det sedan 1995 funnits två häckande par av **storlom**. Normalt brukar ett av paren få en eller två ungar flygga, men vid något tillfälle har båda paren samma år fått upp flygga ungar. Under häckningssäsongen 2005 fick Säbysjöns södra par fram två ungar och allt såg normalt ut, men i slutet av juli saknades överraskande de båda ungarna. Trolig orsak till deras död kan t ex vara predator eller sjukdom.

Arter som fortsätter att uppträda sällsynt på norra Järvafältet är bl a **hornuggla, gräshoppsångare** och **rosenfink**.

INVENTERING AV ROVFÅGLAR PÅ JÄRVAFÄLTET 2006

I år skall vi tillsammans genomföra den andra säsongen av JOK:s inventering av rovfåglar på Järvafältet. Som vanligt blir resultatet bäst om så många som möjligt deltar och förmedlar sina observationer.

Vad vi uppnådde under inventeringens första år har du redan läst i ett tidigare JOK-blad.

För den glömske sammanfattas antalet funna häckningar som följer:
bivråk 2, brun kärrhök 2, duvhök 1, sparvhök 8, ormvråk 5, tornfalk 3, kattuggla 15 (osäker) och hornuggla 1.

Till detta kommer ett antal mer eller mindre starka indicier.

Och nu skall proceduren upprepas och resultatet förbättras.

Vi tror oss med stor sannolikhet vara säkra på att det finns **fler par duvhök**, men var gömmer dom sig?

Sparvhökarna är ett kapitel för sig, dom bygger nytt bo varje år så här börjar vi åter mer eller mindre från noll. Och troligen finns det (minst) ett par **bivråk** till.

Antalet **kattugglor** får vi ta med en nypa salt, här måste vi ha bättre material. Etc, etc.

Det primära inventeringsområdet avgränsas av vägarna E4, E18 och Rotebroleden. Dock är allt inom Järfälla, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Upplands-Bro, Upplands-Väsby och närliggande delar av Stockholm av intresse.

Alltså, rapportera följande till undertecknad:

- Om du känner till någon boplats av rovfågel eller uggle inom ovan beskrivet område som **du** ej rapporterat tidigare. Om du känner till någon annan som vet.
- Om du ser en vuxen fågel som under häckningssäsong (april – juli) flyger med byte i klorna så notera så noggrant som möjligt; var fågeln flyger; i vilken riktning flyger den; flyger den rent av in i ett skogsparti; etc.
- Om du ser en vuxen fågel mata utflugna unger.
- Om du hör uggleunger, hur många är dom och var exakt sitter dom.
Om du har möjlighet, försök att se dom för att få en uppfattning om hur stora dom är, är det dunungar eller fullfjädrade fåglar.

Tackar på förhand,

Tommy Eriksson

hem: 08 – 760 77 15, mobil 070 – 631 89 90.

KALLA FAKTA

I början av februari ställdes vi inför s k kalla fakta, vilket innebar att många av oss med stor olust fick uppleva att utbygganden av Barkarby-fältet på allvar påbörjades.

Tidigare ny bebyggelse i området hade fram till våren 2005 enbart inriktats på att skapa ett av Sveriges största handelscentrum med IKEA som medelpunkt. Ett centrum som är placerat i flygfältets utkant.

Området bakom IKEA omvandlades under februari till en byggarbetsplats och relativt snart kommer man att bygga sig ut mot flygfältets norra delar, bl a på de ytor som under de senaste åren utgjort uppställningsplats för "betongbilar" och flygfältsskådande JOKare.

Omfattningen av flygfältets utbyggnad är väl definitivt ännu inte till hundra procent klarställd. Dock kan nog endast mindre förändringar förväntas i jämförelse med redovisningen av den gigantiska utbyggnaden i JOK-blad 3/2005.

Flygfältets stora öppna ytor har varit unika för norra Järvafältet.

Här fanns t ex den säkraste lokalen för att se rastande ljungpipare och här kunde t ex allra bäst vårens intensivaste lärksång upplevas. Ytterligare något år kan vi och fåglarna räkna med att ha tillgång till fältets öppna ytor, men fältets framtid upplevs numera som kraftigt begränsad.

Hur skall vi som skådar på norra Järvafältet, där flygfältet utgjort en av områdets viktigaste lokaler, överleva detta?

Det enda vi kan göra i dagsläget är nog att **försöka "gilla läget"**. Vissa av oss kan kanske fixa detta utan större bekymmer.

Andra av oss, t ex undertecknad, funderar på att anmäla sig till någon typ av kurs där man under ytterst professionell ledning får lära sig att försöka "gilla läget".

VATTENRALL OCH FJÄLLVRÅK - VINTERNS PUBLIKFAVORITER

Vattenrall

Även under den gångna vintern övervintrade en vattenrall vid Ravalens nordligaste del. En vattenrall har försökt övervintra på samma plats vintrarna 2002-03, 2003-04, 2004-05 och således även vintern 2005-06.

De övervintrande vattenrallarna hade fram till den gångna vintern upplevts som tämligen skygga och därmed också svåra att upptäcka. Trots detta har vattenrallarna genom åren ändå kunnat ses av många skådare samt delar av den allmänhet som rör sig i området.

Under den gångna vintern förändrades förutsättningarna och chansen till att kunna få se vattenrallen förbättrades kraftigt.

Orsaken till detta var främst att vattenrallen tvingades lämna de igenfrusna dikena öster om utloppet eftersom denne sannolikt fick mycket var svårt att där hitta tillräckligt med föda. Vattenrallen valde att flytta till utloppet där den stationerade sig alldeles norr om gångbron över utloppet. Här fortsatte den sin övervintring tillsammans med de gräsänder som varje vinter finns på lokalen.

Det visade sig snabbt att vattenrallen inte bara delade övervintringslokal med gräsänderna utan också föda. Gräsänderna matades med framför allt bröd och detta smakade även bra för rallen. Efter denna upptäckt, att vattenrallen gick att mata fram, intensifierades matningen vid utloppet. Skådare, intresserad allmänhet samt flera mataffärer stöttade matningen, vilka naturligtvis samtliga är värda ett stort tack.

Genom att rallen matades fram blev det oerhört mycket enklare att få se vattenrallen och hur många som fick och lyckades ta chansen att få se denna art, som normalt lever ett tämligen osynligt liv inne i tät vass, är okänt. Men många var det.

Förutom att skådare från Stockholmsområdet, samt många från övriga delar av Uppland, besökte lokalen blev vattenrallen en "kändis" för den allmänhet som normalt rör sig i området. Vattenrallens uppträdande, ofta väl synlig, gjorde att många som gärna fotograferar fåglar här fick utomordentligt goda chanser till att här fotografera en normalt svårplåttad art.

PS: Även vid Råstasjön övervintrade en vattenrall som likt den i Ravalen ofta visade upp sig på ett trevligt sätt.

Fjällvråken

I mitten av november anlände en fjällvråk till 30-meterskärret. Här upptäckte den snabbt att det fanns en riklig tillgång på sorkar/möss i den anlagda fågelrestaurangen/viltåkeren alldeles intill 30-metersparkeringen.

Fram till julhelgen var fjällvråken oerhört stationär vid fågelrestaurangen där den gärna satt och övervakade sitt "matbord" från närstående trädtoppar.

Under julhelgen snöade det rejält i vårt område och snödjupet medförde att det vråken sannolikt fick det svårare att upptäcka de sorkar och möss som rörde sig under snötäcket.

Fjällvråken tvingades därför utöka sitt jaktområde till bl a Barkarby flygfält och observationerna av denne minskade därför under en period vid 30-metersparkeringen.

Då snödjupet sjönk ihop i mitten av januari fanns fjällvråken åter på sin favoritplats vid 30-metersparkeringen och här sågs den till och från under den resterande delen av vintern.

I slutet av vintern uppehöll sig fjällvråken mest vid flygfältets del närmast E18:

Fjällvråkens närvaro uppmärksammades inte bara av oss ornitologer utan också av en stor mängd av "vanliga" reservatsbesökare. Frågan om vad det var för stor fågel som syntes vid 30-metersparkeringen var ständigt återkommande från de som passerade lokalen.

Eftersom fjällvråken var en ungfågel, född sommaren 2005, visade det sig att den inte var särskilt rädd för oss människor. Kanske var det t o m så att det var oss JOKare som var de första av den sorten som denne kom i kontakt med. Och bättre start i livet och kontakten med människor kan väl ingen fågel tänka sig.

Fjällvråkens oräddhet gjorde att den blev ett trevligt, tacksamt och samarbetsvilligt fotoobjekt för fågelfotografer.

Senast en övervintrande fjällvråk observerades på Järvafältet var vintern 1982-83 då en fjällvråk under en period fanns vid Älgkärrstippen.

Under den gångna vintern övervintrade dessutom en fjällvråk vid Molnsätra, men denne nådde aldrig upp till den publiksuccé som publikfavoriten vid 30-metersparkeringen gjorde.

Några slutord om vinterns publikfavoriter

Det skulle givetvis vara intressant att känna till hur många hundra (eller kanske t o m tusentals) personer, dvs skådare inklusive övrig allmänhet, som sett och haft nöje av de övervinterande publikfavoriterna.

I en strävan att försöka sprida och utveckla intresset för fåglar i ett område som t ex Järvafältet är det verkligen positivt om man, som under den gångna vintern, får chansen att "bjuda" på stationära och intressanta arter som fjällvråk och vattenrall. Även om dessa båda arter inte utgör några "superrarrisar" bidrog dessa till att skapa ett stort intresse för områdets fågelfauna och JOKs aktiviteter i området.

Artikeln om vinterns publikfavoriter skulle naturligtvis kompletterats med bilder på de ofta mycket samarbetsvilliga fotoobjekten.

JOK-bladet tvingas tyvärr generellt avstå från att publicera vackra fågelbilder/fotografier eftersom den typ av tryckning av bladet som vi valt p g a kostnadsskäl inte gör dessa bilder rättvisa.

JOK-bladet hänvisar därför alla som har tillgång till internet att njuta av bra bilder på både fjällvråken och vattenrallen på JOKs hemsida (Galleriet).

JOKs galleri innehåller för övrigt många andra fågelfoton att kika på.

TUNDRASÄD GÄSS(?) ÖVER 30-METERSKÄRRET

Vinterobservationer av sk ansergäss på Järvafältet är mycket ovanligt och den enda ansergås som fram till den gångna vintern observerats i området under vintertid är grågås och detta endast vid några få tillfällen.

Den 22/1 2006 sträckte 5 st sädgäss, sannolikt en familj, söderut över 30-meterskärret. En mycket överraskande observation av en art som således aldrig tidigare observerats vintertid på Järvafältet.

Eftersom det är mycket onormalt med observationer av sädgäss i vår del av landet vid denna tid på året, undrar man naturligtvis varför dessa sträckte över 30-meterskärret just denna januardag.

Vid studier i rapportsystemet "Svalan" visade det sig att det inte bara var över 30-meterskärret som sädgäss observerades vid ungefär denna tidpunkt.

I Dalarna, vid Siljansområdet, uppehöll sig en grupp med ca 20 st sädgäss/tundrasädgäss dagarna innan observationen gjordes vid 30-meterskärret. Några fynd noterades vid ungefär samma tidpunkt även i Västmanland. Dessutom fanns en stationär tundrasädgås på Årstafältet.

I princip samtliga av dessa redovisade "vintersädgäss" har bedömts tillhöra sädgäss av rasen tundrasädgås (*Anser Rossicus*).

Orsaken till vinterns observationer av tundrasädgäss i vår del av landet beror uppenbart på att dessa av någon okänd anledning valde att flytta på en onormal sträckväg och detta vid en för "vanliga" sädgäss mycket udda tid.

Den 26/1 upptäcktes 5 st rastande sädgäss av rasen tundrasädgås väster om Ekolsund och det kan ju inte helt uteslutas att det var just dessa gäss som sträckte över 30-meterskärret den 22/1.

Mycket talar således för att gässen, som observerades över 30-meterskärret den 22/1, var av rasen tundrasädgås, vilket i så fall skulle utgöra den första observationen av denna sädgäsras på Järvafältet.

Observatörer av tundrasädgässen den 22/1, åtminstone av troliga sådana, var Tommy Carlsson, Gunnar Siljestränd och Mattias Lindberg.

INVASION AV FÖRSÄRLOR PÅ NORRA JÄRVAFÄLTET

Under några dagar i månadskiftet mars – april "invaderades" norra Järvafältet av försärlor, en art som fram till dessa dagar endast observerats vid tre tillfällen i området.

Årets invasion inleddes den 31/3, som för övrigt är samma datum som den enda hittills rastande försärlan skådats i vårt område. (Väsby gård 2005).

Årets första försärla (en hona) upptäcktes av Bo Hallman nära Fäboda gård på eftermiddagen den 31/3. Efter upptäckten flög fågeln in till bondgården där hon under resten av dagen uppehöll sig på gårdens gödselstackar. Senare samma eftermiddag (31/3) rastade 2 st hannar vid Väsby sjöäng där de tillsammans födosökte på isen vid strandkanten.

På morgonen den 1/4 fanns honan vid Fäboda gård kvar, som dessutom fick tillfälligt sällskap av 2 st hannar. De tre försärlorna lämnade gemensamt området efter kort vila/födosök.

Den 1-2/4 fanns en av de två hannarna kvar vid Väsby sjöäng där denne födosökte på samma plats som den 31/3.

Under eftermiddagen den 2/4 sågs en försärlhona vid Bögs våtmark av Ulf Svahn och Rikard Dahln. Denna försärla sågs endast under en kortare tid.

Den 3/4 fanns 1 hane tillsammans med 2 st honor vid Väsby sjöäng.

Hanen och den ena honan fanns kvar den 4/4. Några dagar senare (9/4) upptäckte Clas Cronlund en försärla (hane) rastande vid Molnsättra.

Ett försök till beräkning av antalet försärlor vid vårens invasion:

Forsärla nr 1: en hona rastande vid Fäboda 31/3-1/4.

Forsärla nr 2: en av de hannar rastande vid Väsby sjöäng den 31/3.

Forsärla nr 3: den andra av de två hannar som rastade vid Väsby sjöäng den 31/3.

Forsärla nr 4: en av de 2 hannar som tillfälligt rastade vid Fäboda den 1/4* tillsammans med en hona (forsärla nr 1) som tidigare inräknats. Den andra hannen kan vara en av hannarna (t ex nr 3) som tidigare sågs vid Väsby sjöäng, där endast en försärlhane fanns kvar den 1/4.

Forsärla nr 5: en hona rastande vid Bögs våtmark den 2/4.

Forsärla nr 6 och 7: 2 st honor som den 3/4 rastade tillsammans med den sannolikt tidigare inräknade hanen (nr 2) på Väsby sjöäng.

Den 4/4 fanns 1 hane (forsärla nr 2) + 1 hona (nr 7) kvar vid Väsby sjöäng.

Forsärla nr 8: 1 ex. hane som rastade vid Molnsättra den 9/4.

Totalt bör 8 st försärlor rastat på norra Järvafältet.

Givetvis kan man inte med 100% säkerhet påstå att det var just åtta försärlor som sågs i området. Antalet kan vara såväl någon fler som någon färre, men unikt många var det.

* Eventuellt var de båda hannarna som rastade tillfälligt vid Fäboda "nya" fåglar, d v s att ingen av dessa tidigare rastat vid Väsby sjöäng och i så fall ökar antalet rastande försärlor denna vår till 9 st.

Vid Igelbäcken vid Ulriksdals slott och fram till E4 rastade under samma tid minst 2 st försärlor. Rastande försärlor observerades även vid Lövs-ta (Hässelby) och Kvarnbäcken (Blackeberg).

Årets stora antal av rastande försärlor på Järvafältet är givetvis mycket unikt. Orsaken till detta bör nog främst kopplas till väderförhållandet eftersom det vid denna tidpunkt fortfarande var mycket vinter kvar och till största delen snötäckt landskap. Med dessa kyliga och snöiga förutsättningar, kompletterat med trist grått väder med nederbörd i form av både snö och regn, är det inte överraskande att försärlorna kände en viss mängd av olust för att sträcka vidare norrut.

Forsärla har som art uppvisat en trevligt positiv trend som startade i mitten av 1990-talet. Kanske beroende på en serie tämligen milda vinter Enligt Svensk Fågelatlas häckade år 1999 ca 2000 par i Sverige och av dessa fanns då nästan samtliga par i södra delen av landet.

De försärlor som under våren rastar på Järvafältet bör ju vara på väg norrut och i landskapen Gästrikland och Hälsingland har arten under de allra senaste åren ökat, vilket framgår av dessa landskaps årsrapporter från år 2004.

I årsrapporten (2004) för Hälsingland beskriver man försärlans invandring i landskapet som makalös och arten sågs på minst 24 lokaler där häckning antingen konstaterats eller misstänkts. Vid en försiktig gissning föreslår man att det verkliga antalet är närmare 50 par i landskapet.

I Stockholms rapportområde noterades under 1995 fynd nr 17 och 18 av arten.

Därefter har antalet fynd/år ökat markant och ifjol (2005) gjordes 9 fynd.

Under år 2006 kommer ett suveränt nytt rekord av antalet fynd för försärla att noteras på både Järvafältet och i Stockholms rapportområde.

Samtliga tidigare kända observationer av försärlor på norra Järvafältet:

1994.04.03 1 ex. sträckte över Älgkärrstippen.

1998.04.06 1 ex. sträckte över 30-metersparkeringen.

2005.03.31 1 ex. hona rastade vid Väsby gård.

SKÄRPIPLÄRKOR RASTADE

Skärpiplärkor har inte setts rasta på norra Järvafältet sedan 1960-talet, men i år rastade äntligen 2 st på Säby strandäng (5-6/4) och 1 st i 30-meterskärret (10/4).

Nyårsplocket 8 januari 2006

Deltagare: Harald Ehrenborg, Lars Frankenberg, Orvar Fredriksson, Mikael Frost, Stig Holmstedt (ledare), Per Jacobsson, Olle Mauritzon, Bosse Nyberg, Kjell Sahlberg, Bengt Salomonsson, Anders Sennmalm, Lasse Sunnerstig, Marianne Sunnerstig, Ulf Swahn och Svante Söderholm.

Det har blivit en god tradition att förlägga denna exkursion till trakterna av Nyköping – Oxelösund. Blandningen av grunda havsvikar med angränsande sankmarker och öppen kust har bjudit på åtskilligt under årens lopp.

Ritualen för nyårsplocket påbjuder att man efter samlingen vid Sillekrog först åker till Brandholmen vid reningsverket i Nyköping för att pricka av vattenrall och gårdsmyg längs diket som går ut i vassen, just när det har blivit skjutljus. Så även denna gång, och resultatet blev 3 vattenrallar, varav en sedd och två hörda, samt en gårdsmyg, som knattrade någonstans lågt i vassen. En häger flyttade sig motvilligt från sin fiskeplats i diket, och var snart tillbaka igen när vi hade passerat. Någon hörde ett pip från en sävsparv. I närliggande skräpmarker med buskar och träd fanns de vanligaste finkarna och mesarna samt en varfågel.

Färden gick vidare till kylvattendammarna i Oxelösund. Längs vägen sågs skogsduva av några uppmärksamma ögon. I dammarna fanns diverse änder, bl.a. 2 brunänder, samt en kungsfiskare, som efter lite kurragömma visade sig ordentligt. En hane av mandarinand i den stora gräsandflocken vid fågelmatningen var en gammal bekant från tidigare besök, men någon rörhöna lyckades vi inte spana in den här gången.

Vi tittade sedan på olika ställen i Oxelösunds hamnområde. Bland alla viggas fanns även en

bergand, samt knipor och storskrakar. En duvhök flög förbi vid Gamla Oxelösund.

Nästa mål var Vivesta strax utanför stan. Två kattugglor satt mycket riktigt i den lite lustiga skorstenen, som är byggd med tak och sidogluggar. Strax intill gick en gröngöling lös på någonting i snön på marken, sannolikt en mindre myrstack.

Femörehuvud strax syd Oxelösund var nästa mål, men det gav inte stor utdelning denna målna och gråkalla dag: en tobisgrissla, lite skarvar, en havsörn, som kurade på ett skär i diset, samt en förbiflygande salskrakhona.

Dagens avslutning blev Hummelvik med Ängudden strax norr om Bråvikens mynning. En sångsvan, ett tiotal salskrakar, 2 havsörnar på ett skär och en del sothöns fanns inne i viken. Snöpulsning ut till Ängudden gav ytterligare en havsörn, några skäggdoppingar, en rejäl flock med alfågel samt en strömstare, som sågs flyga in bakom ett skär. En kungsfågel sågs i ett mindre meståg i skogen, annars var det dåligt med småfågel denna dag.

Summeringen av dagens observationer blev bättre än vi hade väntat: 56 arter. Då uteblev ändå en antal arter, som ju närmast får anses ha skyldighet att visa upp sig en sådan här dag, såsom bofink, bergfink, steglits, talltita, tofsmes, ormvråk och rörhöna.

Lars Frankenberg

ÄNNU FLER NYA MEDLEMMAR HÄLSAS VARMT VÄLKOMNA TILL JOK

Joakim Bernhardt, Sollentuna
Jessica Dietrichson, Järfälla
Elis Haraldsson, Djursholm
Lennart Helldén, Järfälla
Olov Hellström, Järfälla
Roland Jidling, Kungsängen
Lennart Jonsson, Kista
Andreas Kanon, Tyresö

Filip Karlbom, Danderyd
Malin Karlbom, Danderyd
Jan Kinberg, Järfälla
Sophie Larsson-Hellmin, Järfälla
Allan Lidbeck, Järfälla
Marie Löf, Bromma
Albert Norström, Bromma
Wolfgang Richter, Sollentuna

VÄRSTINGTOPPEN 2006-04-15

Under vinterhalvåret låg Värstingtoppen i något som mest liknade vinterdvala, men sista dagen i mars vaknade den upp i samband med att den första forsärlan upptäcktes.

I början av april kryssade några få en översträckande gravand, men desto fler rastande skärpiplärkor på Säby strandäng.

Olle Bernard	227 arter –	senaste Järva X: Skärpiplärka	2006-04-05
"Matte" Weiland	225 arter –	senaste Järva X: Skärpiplärka	2006-04-05
Johan Wallin	219 arter –	senaste Järva X: Skärpiplärka	2006-04-05
"Rulle" Jarvad	216 arter –	senaste Järva X: Forsärla	2006-03-31
"Classe" Cronlund	210 arter –	senaste Järva X: Skärpiplärka	2006-04-05
Kjell Bergman	209 arter –	senaste Järva X: Skärpiplärka	2006-04-05
"Micke" Björklund	207 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2002-08-31
Tommy Eriksson	207 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2005-07-22
Holger Stenson	206 arter –	senaste Järva X: Skärpiplärka	2006-04-05
Anders Nyberg	204 arter –	senaste Järva X: Forsärla	2006-04-03
Göran Frisk	204 arter –	senaste Järva X: Bläsgås	2006-04-08
Anders Wahlstedt	203 arter –	senaste Järva X: Sjöorre	2004-05-02
Björn Wester	203 arter –	senaste Järva X: Skärpiplärka	2006-04-05
Björn Weiland	201 arter –	senaste Järva X: Strandskata	2005-06-22
Rolf Kåsjö	201 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2005-07-28
Roland Sjöquist	200 arter –	senaste Järva X: Biätare	2000-08-05
Joakim Kling	198 arter –	senaste Järva X: Sjöorre	2004-05-02
Lars Friberg	196 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2005-07-22
Bo Hallman	196 arter –	senaste Järva X: Skärpiplärka	2006-04-05
Svante Söderholm	195 arter –	senaste Järva X: Bändelkorsnäbb	2002-10-27
Kari Lahti	195 arter –	senaste Järva X: Skärpiplärka	2006-04-05
Gustaf Gidlund	194 arter –	senaste Järva X: Forsärla	2006-04-09
Nicklas Johansson	192 arter –	senaste Järva X: Aftonfalk	2005-09-08
Tommy Carlsson	192 arter –	senaste Järva X: Forsärla	2006-04-01
Bengt Sundberg	191 arter –	senaste Järva X: Forsärla	2006-04-01
Lars Imby	191 arter –	senaste Järva X: Forsärla	2006-04-01

CHAMPION 2005

Under år 2005 observerades rekordmånga arter på norra Järvafältet vilket bidrog till att fältets artjägare också lyckades se fler arter än normalt.

"Matte" Weiland och Olle Bernard såg båda 179 arter, vilket är nytt artrekord under ett år.

I denna årssumma ingår dock några arter som kräver godkännande av raritetskommittéer (RK/RRK) innan vi förhoppningsvis får räkna in dem på våra årslistor.

P g a av RK/RKK:s beslut får vi kanske anledning till att återkomma med det definitiva slutresultatet av årsschampionatet 2006, men för närvarande delar Matte och Olle championtiteln för år 2005.

LILLA BERGSPRISET 2006

Trots att fågelåret tycktes mjukstarta, beträffande arttillgången i området, lyckades "Matte" Weiland få ihop 50 st norra Järvaarter redan den 10/1 och därmed lägga beslag på "Lilla Bergspriset".

Viktiga och s k tunga arter för "Matte" på vägen mot segern var spurvuggla och nötkråka.

BERGSPRISET 2006

"Matte" Weiland vann även det stora Bergspriset efter en hyfsat hård kamp med främst Johan Wallin.

"Mattes" hundrade art blev smådopping som han observerade den 9/4.

S k tunga arter på vägen mot segern var bl a kungsörn, spurvuggla och nötkråka.

Det ryktas att.....

några av ungdomarna i Xenus utnämnt **Göran Bridén** till en av sina förebilder som skådare i SOFs tidning "Fågelvännen".

Eftersom Göran arbetar som lärare i Järfälla, kan inte vän av ordning låta bli att fundera en aning över, om det inte möjligen råkar vara så att någon/några i Xenus undervisas av Göran och därför plussat lite extra på honom.

Alla sätt är bra utom de dåliga och det finns säkert mycket sämre sätt att skaffa bra betyg än att skåda och snacka fågel med Göran.

det tycks ha varit en otroligt kärv vinter för några av landets medborgare och då tänker under-teknad i synnerhet på den stackars person som tvingades **stjäla talgbollar vid JOKs matning** för att skrapa ihop till dagens måltid.

Långt tillbaka i tiden, då delar av landets be-folkning hade det verkligt fattigt och besvärligt, nödgades man att blanda bark i brödet, men att man i början av 2000-talet tvingas blanda upp köttfärsen med fåglarnas talgbollar är minst sagt sorgligt. Ja, egentligen helt osmakligt.

Järfälla kommuns väggkalender, som delas ut till samtliga hushåll i kommunen, uppmärksammade och markerade aktuellt datum för JOKs vassröjningsdag som en "viktig" aktivitetspunkt i kommunen.

JOK kommer naturligtvis inte att nöja sig med detta, utan kämpar numera intensivt på att få **JOKs vassröjningsdag godkänd som flaggdag**, åtminstone för alla boende i Järfälla kommun.

Gunnar Siljestränd och **Jukka Markkanen** räddades från dip-resa nr 2 till östgötaslätten, där deras målsättning var att få kryssa en ofta osynlig jaktfalk, genom att prioritera medverkan vid JOKs vassröjningsdag.

Sens moral: Vill du slippa dippa, välj naturvård med JOK.

TV-profilen Fredrik "Dialektmysteriet" Lindström anser att t ex **Kjell Bergman** och **Tord Holst**, skolkompisar för "några" år sedan i Hedemora, kommer från landets kulturella frysbox, dvs Dalarna. Dessa båda hjältar har i all fall lyckats ta sig upp ur kylan, men hur synd skall vi tycka om urstockholmaren **Torbjörn Franc** som för bara några år sedan flyttade till Dalarna och därmed uppenbarligen försvann in i kulturens kyla. Det är tur för Torbjörn att han fortfarande är JOK-medlem, så att han därigenom får tillgång till lite finkultur i form av JOK-bladet.

Lasse Imby börjat konkurrera med "Mat-Tina". TV-programmet "Samlaren", där Lasse var en av huvudrollsinnehavarna, handlade inte bara om hur han och några likasinnade samlade fjärilar. Den alltid lika matglade Lasse passade dessutom på att lära oss hur man får lite fart på en måttligt spännande maträtt som tortellini. Massor med riven ost, hårdstekt lök och ketchup enligt Lasses riktiga dossering gör ju åtminstone att smaken av tortellinin elimineras. Efter Lasses senaste bok "Den nya Svenska fågelboken" kan vi nog förvänta oss att hans nästa bok kommer att heta "**Den nya Svenska kokboken**". Möjligen upplevs titeln alltför anspråklös för att beskriva och framhäva Lasses unika och inspirerande kokkonst.

någon mycket anonym JOKare envist försöker framhäva att man i ovannämnda TV-program "**Samlaren**" körde vissa avsnitt i slow motion s k "ullatrapid". Den anonyme ansåg sig oerhört säker på att avsnittet där **Lasse Imby** sprintade runt och hävade fjärilar framfördes i **TV-historiens hittills långsammaste slow motion**. Närmare stillbild går det bara inte att komma menar den anonyme.

det var ytterst nära att Järfälla kommun under januari drabbats av sin allra första trädkramare. Kandidat till denna historiska utnämning var **Holger Stenson** som tänkte riskera hälsan i vinterkylan för att krama en gran som skulle avverkas i 30-meterskärret.

Granen, som inkräktade på den öppna våtmarken och dessutom dolde nästan samtliga förbi-sträckande fåglar vid lokalen, hade av Holger på eget initiativ utnämnts till en s k "luffargran". Detta trots att den sannolikt aldrig, trots sin hyfsat mogna ålder, upptäckt en luffare i sin närhet.

redaktör'n ägnade större delen av julhelgen till att uppvakta två stycken övervintrande svarthättehonorer i Hälsingland med diverse svarthättegodis. Den alltid lika nyfikne vännen av ordning undrar naturligtvis om redaktör'n hade någon framgång. Svaret är lite känsligt och kräver en viss grad av diskretion, men under-teknad kan ändå avslöja från säker källa att vi planerar att träffas till sommaren.

JOK-bladets redaktör "sprungit" på en bok-titel som denne funderar på att använda som rubrik på en skrivelse till vissa mycket byggintresserade kommunpolitiker i Järvafältets närhet; "**Nödbroms - synpunkter från en framsynt bakåtsträvare**".

Naturhistoriska Riksmuseet (NRM) har en egen variant på "Värstingtopp" som benämns "**Årets linslus på riksmuseet**". På denna lista toppar den NRM-are som har förekommit allra flitigast i media, d v s tidningar, radio och TV.

Överst på linsluslistan för år 2005 hittar man givetvis en JOKare – **Lars-Åke Janzon** (NRM:s jourhavande biolog).

Listan över "Årets linslus" redovisar endast de 15 "bästa" och hur vi än lusläser listan kan vi inte hitta någon **Lasse Imby** där. Mycket märkligt och förmodligen är det väl så att tryckfelnisse helt enkelt bara missat Lasse.

Men om det verkligen är så illa för Lasse, att han inte platsar på linsluslistan, får han väl trösta sig med att han överlägset toppar listan över **mest medverkan i JOK-bladets ryktasspalt**. JOK-bladet gratrar **Lars-Åke** till "Årets linslus 2005" och som extra-pris har han redan erbjudits att få tjänstgöra som jourhavande biolog på Järvafältet under en hel dag. Ett verkligt exklusivt pris som aldrig tidigare utdelats.

Tommy Carlsson inledde det nya året med att på nyårsdagen dela ut en päls till en av JOKs kvinnliga medlemmar. Vän av ordning undrar självklart om Tommy kommer att göra detta till en tradition i stil med nyårsdagens backhoppning i Garmisch och nyårskonserten i Wien.

Observera att pälsmottagerskan inte var Tommys fru, sambo, käresta eller något likvärdigt, utan bara en helt vanlig JOKare, dock kvinna.

Torbjörn Franc, JOKs ambassadör i Dalarnas urskogar, numera har tomtkryss på hermelin. För att ingen skulle tro att han "stringade" hermelinen fixade Torbjörn rörliga bilder, vilka dessutom visades upp under rubriken "Tittarfilm" i TV:s "Mitt i Naturen".

JOK tänker börja konkurrera med "Friskis & Svettis" genom att sälja s k "**Motionspass**" åt företag. Dessa motionspass kommer naturligtvis att förläggas till Säby strandäng, där motionsbehövande tjänstemän får svettas någon timme genom att röja vass under sakkunnig ledning. Genom denna förväntade mycket lukrativa affärsidé får JOK således betalt för att vassen slås på Säby strandäng. Kan det bli bättre? Lämpliga marknadsförare efterlyses – procent på vinst kan diskuteras.

Kjell Bergman, tidigare miljöchef i Upplands Väsby, av många antas vara uppfinnare av den miljövänliga s k Kjellsorteringen.

föreningen ÖVV (ÖverVintrande Vattenrallar) har nominerat "**Matte**" **Weiland** till "**Årets Restaurangchef**".

I ralljuryns motivering framhålls en varierad meny som kryddades med trevligt bemötande. ÖVV ställer sig dock en aning kritiska mot bristen på kökultur, som främst uppvisades hos gräsänderna, vid "Mattes" krog.

För att förbättra köandet föreslår JOK-bladet därför att "Matte" inför nästa säsong hyr in en erfaren dörrvakt, från någon av innekrogarna på Stureplan, så att det äntligen blir ordning i ledet.

Ola Jörnstedt passade på, när han under juni 2005 ändå hade vägarna förbi Hälsingland, att upptäcka landskapets allra första rostgumpsvala. Fågeln stannade kvar på lokalen (Hölick) under resten av dagen och påföljande morgon, vilket givetvis glädde en hel del tillresta skådare. Så ända in i Hälsingland bra jobbat Ola!

Tommy Eriksson extraknäckt som testförare åt Volvo med specialinriktning på hur bilar av detta märke klarar vinterterrängkörning i naturreservat.

Några av JOK-bladets ryktasspalts trogna medarbetare råkade som av en händelse vara på plats och enligt deras alltid lika sanningsenliga kommentarer liknade den aktuella formen av testövning mest av allt en helt vanlig dikeskörning.

Nåväl, ingen skada på Tommy, Volvon eller terrängen och efter att ha blivit uppbärgad av en dragvillig bil av märket "Skåda" var Tommy åter körklar och således med i matchen igen.

PS: Bildbevis finns och det är väl inte helt omöjligt att publicering kommer att ske på JOKs hemsida och då naturligtvis i galleriet under den nya rubriken "**JOKare utan fart**".

TV4 tycks ha utomordentligt skickliga sminköser vilket åter kunde konstateras i samband med **Svante Söderholms** framträdande i ett direktsänt studiosamtal om fågelinfluensan. Vän av ordning undrar naturligtvis hur många timmars jobb som gick åt för att sminka upp Svante, till att inte se en dag äldre ut än 29+.

det är så otroligt bra kamratanda bland medlemmarna i **XENUS (JOKs ungdomsgrupp)** så att "**Kamratposten**" valde att kontakta och intervjua dessa. Skoltidningen "Kamratposten", som kanske t o m lästes av JOKs allra äldsta veteraner för "några" år sedan, tycks vara still going strong vilket framgår att man fortfarande snappar upp allt av väsentligt intresse.

NÅGRA FÅGLAR SOM SKÅDATS PÅ NORRA JÄRVA 1/12 - 31/3

Följande förteckning omfattar de mest intressanta observationer som JOK-Bladet fått kännedom om. Signatur (XX) överensstämmer med de som nyttjas i JOKs årsrapport.

December 2005:

Sångsvanar sträckte i större antal än normalt: 68 st över 30-meterskärret den 9/12 (TC,JW,OB,HS mfl), ca 60 ex. över området den 11/12 (JOK) och totalt ca 160 ex. över norra Järvafältet den 18/12 (JOK). Dessutom rastade 2 ex. i Säbysjön den 10/12 (JOK),

Den 18/12 stöttes en **järpe** på västra sidan av Ravalen (JJ).

Under december sågs 4 st **havsörnar**: Från Fornborgsberget sågs 2 ex. den 11/12 (MW,BH) och 1 ex. den 20/12 (JW). Över Barkarbyfältet sågs 1 ex. den 26/12 (JW,TC,KL).

Under december fanns 2 st övervintrande **fjällvråkar** i området, vilka främst uppehöll sig vid 30-meterskärret och nära Molnsätra. Minst 2 st **ormvråkar** övervintrade i området.

En **vattenrall** påbörjade även i år övervintringsförsök vid norra delen av Ravalen (MW mfl).

En **sparvuggla** upptäcktes vid Fornborgsberget den 3/12 (TC).

Under perioden sågs en **strömstare** vid flera tillfällen i bäcken på och norr om Skillinge golfbana.

Rödhakar, 1-2 st, övervintrade i området norr om Ravalen.

En stationär **varfågel** fanns under perioden vid 30-meterskärret. Dessutom sågs en **varfågel** norr om Översjön 9-10/12 (NU,GF).

Den 11-15/12 rastade 2 st **starar** i 30-meterskärret och på Säby strandäng (JOK).

Vid Ravalen observerades 3 st **snösiskor** den 11/12 (JJ). En rastande **snösiska** upptäcktes vid Jägarkullen den 27/12 (KL).

Denna vinter påbörjade onormalt många **bofinkar** övervintringsförsök på norra Järvafältet. Större antal fanns vid bl a Barkarby kyrkby, JOKs matning söder om Säbysjön, Väsby gårds matning samt i Viby.

Stenknäckar sågs i bl a Viby, söder om Säbysjön och Barkarby kyrkby.

Den 15/12 observerades en **snösparv** vid 30-metersparkeringen (JW,GSI,OB).

Den anlagda fågelrestaurangen vid 30-metersparkeringen lockade under en längre period till sig ca 200 st provianterande **gulsparvar**.

Januari 2006

Sångsvanar observerades med 1 ex. över Barkarbyfältet den 2/1 (JW,MW,OB), 5 ex. över samma lokal den 4/1 (JOK), 6 ex över Katrine-dal den 7/1 (RJ) samt 5 ex. över 30-meterskärret den 28/1 (JOK).

Den 22/1 sträckte 5 st **sädgäss** över 30-meterskärret (TC,GSI,MLI). Vid denna tid är det mycket onormalt att sädgäss ses i vår del av landet och troligen var de aktuella sädgässen av rasen **tundrasädgås**, en ras som aldrig tidigare observerats på Järvafältet.

Några få **gråhägrar** sågs under perioden.

Under januari sågs 3 st **havsörnar**: 1 ex. över Fornborgsberget den 13/1 (TC), 1 ex. över Ravalen den 23/1 (MW), 1 ex. över 30-meterskärret den 30/1 (JW,MW).

Fjällvråkar (2 st) övervintrade i området. Dessa sågs ofta vid 30-meterskärret och i närheten av Molnsätra.

Minst 2 st **ormvråkar** övervintrade i området. **Tornfalk** sågs över Barkarbyfältet och 30-meterskärret den 3/1 (NJ) och över flygfältet (JOK) och Ravalen (KSJ) den 13/1

Även denna vinter övervintrade en **vattenrall** vid norra delen av Ravalen (MW mfl).

En **sparvuggla** hördes sydväst om Fäboda den 5/1 (BH). Dessutom sågs en **sparvuggla** vid Fornborgsberget den 6/1 (MW,RD,PF,RJ).

Vinterns hittills enda observerade **ringduva** sågs flyga över 30-meterskärret den 3/1 (NJ).

En **strömstare** sågs vid flera tillfällen i bäcken på Skillinge golfbana (MW mfl). Dessutom upptäcktes en **strömstare** tillfälligt rastande vid Häggviksavfarten den 4/1 (TP).

Fler **gårdsmygar** än normalt försökte övervintra i området och vid norra/nordvästra delen av Ravalen övervintrade en **rödhake**.

Vid 30-meterskärret var en **varfågel** tämligen stationär under hela vintern.

En **nötkråka** sågs vid Fornborgsberget den 6/1 (MW).

Bergfinkar (1-2 ex) uppehöll sig från den 21/1 i Viby (MW,TH mfl) och flera övervintrande **bofinkar** än normalt var kvar i området. Antalet nu dock färre än i december.

Den 23/1 upptäcktes en **snösiska** norr om Ravalen (MW) och den 27/1 sågs 5 st **snösiskor** i en stor gråsiskeflock (ca 150 ex.) vid Skillinge golfbana (MW mfl). Några **snösiskor** fanns kvar nära golfbanan ett stycke in i februari.

Stenknäckar sågs i bl a Viby, söder om Säbysjön och Barkarby kyrkby.

Februari

Den 4/2 sträckte 8 st **sångsvanar** över Fäboda (BWE).

Havsörnsobservationer: 1 ex. passerade över Barkarbyfältet, 30-meterskärret och Fornborgsberget den 1/2 (JOK), 1 ex. sträckte över 30-meterskärret den 6/2 (JW,KB), 1 ex. över Hjultakorset den 17/2 (HS), 2 ex. över 30-meterskärret den 25/2 (JOK) samt 2 ex. över Ravalen den 26/2 (MW).

Den övervintrande **fjällvråken** vid 30-meterskärret/Barkarbyfältet sågs relativt ofta under hela perioden.

Tornfalkar observerades vid Fornborgsberget den 1/2 (MW), vid Barkarbyfältet den 5/2, 11/2 och 25/2 (JOK).

Den övervintrande **vattenrallen** norr om Ravalen sågs nästan dagligen under månaden.

En **sparvuggla** sågs väster om Väsby gård (Kaffepasset) den 2/2 (MW).

Dessutom hördes en **sparvuggla** nära JOKs matning vid Fäboda den 4/2 (AK).

Den övervintrande **rödhaken** vid Ravalen fanns kvar hela månaden.

Vid 30-meterskärret var en **varfågel** fortfarande tämligen stationär. Sågs ibland även vid Säby strandäng.

En **nötkråka** över Katrinedal den 20/2 (MW).

Bofinkar sågs fortfarande i betydligt större övervintrande antal än normalt.

En **bergfink** uppehöll sig nordväst om Ravalen den 2-5/2 (JOK). Ytterligare en **bergfink** sågs vid det s k Kaffepasset väster om Väsby gård den 27/2 (TH).

Snösiskor observerades enligt följande:

4/2 1 ex. vid Ravalen (JJ), 6/2 1 ex. sydost om Ravalen (MW), 7/2 2 ex. vid Skillinge golfbana (MW), 8-9/2 1 ex. nordväst om Ravalen (MW, RJ,RD), 12/2 1 ex. i Viby samt (JJ) samt den 14/2 1 ex. vid Skillinge golfbana (JW).

Övervintrande **stenknäckar** observerades bl a nordväst om Ravalen, där störst antal, **29 st**, sågs den 22/2 (MW).

Mars

Under sista veckan i mars sågs ca 80 st **sångsvanar** sträcka över området.

Vårens första **sädgäss**, en grupp med 11 ex, sträckte över Barkarbyfältet den 26/3 (JOK).

Under mars månad gjordes ca 45 **havsörnsobservationer** över norra Järvafältet.

Den övervintrande **fjällvråken** vid 30-meterskärret/Barkarbyfältet sågs under hela perioden och då oftast vid södra delen av flygfältet samt vid E18.

Den övervintrande **fjällvråken** vid Molnsätra fanns åtminstone kvar t o m den 21/3.

Den 6/3 sträckte en **kungsörn** (årets 1:a) över Molnsätra (RJ).

En **fiskgjuse** passerade Fornborgsberget redan den 30/3 (MW) för att mötas av en tids tuff tillvaro med istäckta sjöar och därmed stora problem med att skaffa föda, d v s fiska.

Vårens första **tranor** passerade över Barkarbyfältet den 29/3 (JW,OB mfl).

Den övervintrande **vattenrallen** vid norra delen av Ravalen klarade sig genom vintern, trots att denna var rejält lång.

En **sparvuggla** observerades vid Fornborgsberget den 12/3 (TC).

Vårens första observation av tofsvipa gjordes den 25/3, **ringduva** den 3/3, **skogsduva** den 5/3, **sädesärta** den 30/3, **sånglärka** den 23/3 och **stare** den 26/3.

Den 26/3 inspekterade vårens första **skrattmåsar** den vanliga boplaten vid Säby strandäng.

Den 31/3 "invaderas" norra Järvafältet av **forsärlor**, en art som hittills uppträtt mycket sällsynt i området. Under denna dag rastade 2 st **forsärlor** (båda hanar) vid Väsby sjöng samt en hona vid Fäboda gård (upptäckt av BH). Med dessa tre **forsärlor** fördubblades det totala antalet observationer av arten på norra Järvafältet. Ytterligare **forsärlor** sågs i april.

Den 19/3 sträckte 8 st **råkor** över Fornborgsberget och 6 st över 30-meterskärret.

På Barkarbyfältet uppehöll sig onormalt många **råkor** under perioden 26-30/3 och som mest sågs 16 st rasta på denna lokal.

Snösparvar sågs under månadens sista vecka både sträcka och rasta på flera lokaler i området. Sträckande **snösparvar** sågs t ex över 30-meterskärret och Barkarbyfältet och på Väsby sjöäng och Barkarbyfältet rastade snösparvar.

PROGRAM FÖR JÄRVAFÄLTETS ORNITOLOGISKA KLUBB HÖSTEN 2006

Järva-exkursioner

Bengt Sundbergs **fågelvandringar på Järva** – ett samarrangemang mellan JOK och SNF/Sollentuna – är numera en institution och i höst finns det fyra möjligheter att under initierad ledning följa årstidernas spännande växlingar på fältet – **söndagarna 27/8, 24/9, 29/10 och 26/11.**

Någon föranmälan behövs inte utan du kommer bara till **Väsby gård till kl 09.00.**

Övriga exkursioner

25/8 (tidig fredag eftermiddag) - 29/8 (tisdag kväll) – Västskusten-Skåne

En gammal goding som oftast är oslagbar med sin blandning av rovfågel-, vadar-, raritets- och kanske också havsfågelskådning. Vad som helst kan dyka upp, med andra ord !

Exkursionsledare blir Stig Holmstedt och Anders Lindberg. Klart du skall med och du anmäler dig till _____ senast fredagen den 4 augusti. Ange då ditt mobilnummer !

Självhushåll vad gäller frukostar och luncher, middagar på olika, väl testade restauranger.

Kostnad i grova drag 1900 kr för bilhyra, bensin och övernattningar.

Anmälningsavgiften, 400kr, skall vara inbetald på JOKs postgirokonto 58 01 32 – 9 senast en vecka efter anmälan.

9-10/9 (lördag morgon - söndag eftermiddag) – Färnebofjärden - Ledskär

På lördagen traditionellt pyssel i och vid Kölförstorpet samt exkursion i närområdet till den fina vadarlokalen Österviken. Sedan kräfts-kiva med de drycker som härtill kräves. Påföljande dag exkursion till Ledskär m fl lokaler i Norduppland – fågeltillgången får bestämma.

Pris för kräfts-kiva (inkl dryck) och transport ca 400 kr. Anmälan till Lars Frankenberg, tel 08/ 754 64 28, senast fredagen den 1september.

18 - 22/10 (tidig onsdag eftermiddag - söndag kväll) - Öland

Öland i slutet av vecka 42 betyder stora naturupplevelser, rara fåglar, god mat, ädla drycker och skön sång. Kostnaden för all denna härlighet är ca 1800 kr inkl tre middagar som vi lagar i olika matlag. Exkursionsledare är Stig Holmstedt och Anders Lindberg.

Anmälan till Anders, _____ senast onsdagen den 13 september.
Ange då ditt mobilnummer ! Anmälningsavgiften, 400kr, skall vara inbetald på JOKs postgirokonto 58 01 32 – 9 senast en vecka efter anmälan.

2-3/12 (lördag morgon - söndag eftermiddag) - Färnebofjärden

Vintern står för dörren men hoppets låga brinner, som alltid, i det trivsamma Kölförstorpet ute i vildmarken i Färnebofjärdens nationalpark. På lördagen gör vi först nytta genom att sätta ut talg till våra vänner hackspettarna (nästan alla häckningar av gråspett i nationalparken har skett i an-slutning till våra talgkorgar !) och avslutar sedan dagen med sill och potatis, helstekt ryggbiff med bakad potatis och sallad samt glace med björnbär, tillhörande drycker ej att förglömma..

På söndagen gör vi en lättare vandring i Tinäsområdet eller kring Gysinge.

Pris för middag och transport ca 400 kr. Anmälan till Lars Frankenberg, tel 08/ 754 64 28, senast fredagen den 24 november.

